

Molière
L'escola dels marits

Traducció d'Alfons Maseras

Fundació
Carulla

Editorial
Barcino

L'escola dels marits

Editorial
Barcino

Biblioteca Històrica de la Traducció Catalana
Volum 4

Consell d'edició de la col·lecció:

Denise Boyer (La Sorbonne - Université de Paris IV), Helena Buffery (University College Cork), Roger Friedlein (Ruhr-Universität Bochum), Enric Gallén, coordinador (Universitat Pompeu Fabra), Jaume Pòrtulas (Universitat de Barcelona), Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari Venezia), Joan Santanach, coordinador (Universitat de Barcelona), i Joan Ramon Veny-Mesquida, coordinador (Universitat de Lleida).

La Biblioteca Històrica de la Traducció Catalana és una iniciativa de

Càtedra Màrius Torres
d'Estudis sobre Patrimoni Literari Català

Grup d'estudis de traducció,
recepció i literatura catalana

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Amb la col·laboració de

MOLIÈRE

L'ESCOLA DELS MARITS

Traducció d'Alfons Maseras

Estudi introductor de
Miquel Desclot

Editorial Barcino
2018

Aquest volum ha estat elaborat en el marc del projecte FFI2014-54915-P, finançat pel Ministerio de Economía y Competitividad, i també en el dels Grups de Recerca d'Estudis de Traducció, Recepció i Literatura Catalana (2017 SGR 224) i Identitats en la Literatura Catalana (2017 SGR 599), consolidats, de l'AGAUR de la Generalitat de Catalunya.

Primera edició: novembre de 2018

© de l'estudi introductori, Miquel Desclot, 2018

© de la traducció, hereus d'Alfons Maseras, 2018

Reservats tots els drets d'aquesta edició:

Editorial Barcino, S. A.
Via Augusta, 252-260, 5è
08017 Barcelona
www.editorialbarcino.cat

DL B 26505-2018
ISBN: 978-84-7226-832-6
Edició núm.: 857
Disseny de la coberta: Claudi Usandizaga
Disseny de l'interior i maquetació: El Calaix
Fotocomposició i impressió: Fotoletra, S. A.

TAULA

ESTUDI INTRODUCTORI, de Miquel Desclot	9
1. Alfons Maseras i Molière	11
2. Criteris de traducció	13
3. <i>L'escola dels marits</i>	18
4. Tres escoles	24
5. Una escola catòlica	28
6. Per concloure	32
Bibliografia	34
Molière, <i>L'escola dels marits</i> . Facsimil	37

ESTUDI INTRODUCTORI
Miquel Descot

1. ALFONS MASERAS I MOLIÈRE

L'obra d'Alfons Maseras ha tingut una fortuna paradoxal: mentre els seus llibres i les seves traduccions han caigut en un oblit del públic tan injust com aparentment irreversible, els estudiosos li han dedicat una atenció que altres escriptors d'una estatura equiparable no han aconseguit. En particular, s'han de remarcar la monografia de Montserrat Corretger (1995) i l'estudi de les traduccions molièresques de Judit Fontcuberta (2003 i 2005), que ens estalviaran d'entrar en tants detalls que ja han estat minuciosament tractats per elles.

Un dels primers motius pels quals s'ha de reivindicar la figura literària d'Alfons Maseras és sens dubte la consecució de dues empreses tan ambiciosos i extraordinàries —literàriament i civilment parlant— com la traducció del teatre complet de Molière, publicada en vuit volums entre els anys 1930 i 1936,¹ i la dels *Cants* també complets de Giacomo Leopardi, publicada el 1938, només dos anys després de l'aparició del darrer volum de Molière. Malauradament, la guerra va entrebancar o impedir la repercussió que tots dos assoliments haurien merescut en unes altres circumstàncies (les tropes franquistes —i amb elles l'estupidesa, la ignorància, l'odi i l'oblit més rabiosos— van irrompre a Barcelona només tres mesos i mig després de la impressió dels *Cants* leopardians).

¹ *Obres de Molière*, 8 vols., Barcelona, Barcino, 1930-1936. En realitat, perquè es puguin considerar unes obres completes, hi falten un parell de farses menors, *La Jalousie du Barbouillé* i *Le Medecin volant*, d'atribució controvertida, que tanmateix totes les edicions franceses reprodueixen.

MOLIÈRE, L'ESCOLA DELS MARITS

Facsímil

ELS CLASSICS
DEL MON

M O L I E R E

IV

L'ESCOLA DELS MARITS.
L'ESCOLA DE LES MULLERS.
CRÍTICA DE L'«ESCOLA DE
LES MULLERS». JORDI DANDIN

Traducció de
ALFONS MASERAS

BARCELONA
EDITORIAL BARCINO
1932

J. Horta, impressor; Corts Catalanes, 719, Barcelona

L'ESCOLA
DELS MARITS

L'École des Maris, que Molière va escriure en versos alexandrins, fou representada per primera vegada al teatre del Palais Royal, de París, el dia 24 de juny de 1661. L'obra fou publicada aquell mateix any, pel propi Molière. Tots els crítics estan d'acord a remarcar que aquesta comèdia inaugura una nova modalitat dins la producció molieresca, modalitat que es caracteritza per la desaparició de situacions produïdes per una intriga artificial i l'adopció de caràcters que produeixen per ells mateixos les situacions. Per aquest camí Molière inaugura la gran sèrie d'obres que va de L'Escola dels Marits al Misanthrop i que representa, en certa manera, el triomf, a les taules, de la veritat i de la vida. Voltaire ha dit, ponderant la vàlua d'aquesta obra, que si Molière només hagués produït l'Escola dels Marits ja seria un excel·lent autor còmic.

Un dels personatges principals d'aquesta obra és aquest múltiple Sganarelle que ací es « molierificà » decididament, abandonant tot el regust italià que havia pogut heretar del seu inspirador Mascarilla. En aquesta comèdia, el personatge Sganarelle fou representat pel propi Molière. L'altre personatge principal és Arist, el revers de la medalla de Sganarelle ; aquest és un baliga-balaga, un vanitos, un avar, un desaprensiu, mentre que Arist és un home assenyat, generós, indulgent i bondadós. Aquests dos personatges que s'assemblen tan poc, són germans. Molière reprèn i

DEDICATORIA

A MONSENYOR EL DUC D'ORLEANS,
ÚNIC GERMÀ DEL REI

Monsenyor :

Amb això que faig sí que mostro a França unes coses ben poc proporcionades. Car no hi ha res tan gran i magnífic con el nom que poso al capçal d'aquest llibre i no hi ha res tan baix com el que conté. Tothom trobarà que aquesta barreja és una cosa estranya ; n'hi haurà que podran dir, i amb raó, per a explicar-ne la desigualtat, que és com posar una corona de perles i de diamants damunt d'una estàtua de pedra, i com fer entrar la gent per uns pòrtics meravellosos i per uns arcs de triomf esplèndids, a una mísera cabana. Allò, però, que m'ha de servir d'excusa, monsenyor, és que en aquesta avinentesa no he hagut de fer cap tria i que l'honor que tinc de pertànyer a la vostra Altesa reial m'ha imposat l'obligació absoluta de dedicar-li la primera obra que jo mateix faig imprimir. No li faig pas un present, amb això ; el que faig és complir un deure : els homenatges no són mai considerats per les coses que porten. Per tant, monsenyor, he gosat dedicar una bagatella a la vostra Altesa reial, per tal com no me n'he pogut dispensar. I si aquí m'excuso d'estendre'm sobre les belles i glorioses veritats que de la vostra Altesa Reial hom podria dir, és per la justa

PERSONATGES

SGANARELLE, germà d'Arist.

ARIST, germà de Sganarelle.

ISABEL : germana d'Elionor.

ELIONOR : germana d'Isabel.

LISETA : acompanyanta d'Elionor.

VALERI : enamorat d'Isabel.

ERGAST, criat de Valeri.

UN COMISSARI.

UN NOTARI.

ESCENA. — A París, en una plaça pública.

ACTE I

ESCENA I

Sganarelle i Arist.

SGANARELLE : No discutim tant, si us plau, germà. Visquem cadascun com li sembli. Encara que vós tingueu sobre mi l'avantatge de tenir més anys i que ja sou prou vell per tenir seny, us diré tanmateix que no tinc pas la intenció de seguir els vostres consells. Jo faig el meu fet, faig el que em plau i m'hi trobo bé.

ARIST : Però tothom us ho retreu.

SGANARELLE : Tothom ? Els hoigs com vós, germà.

ARIST : Grans mercès. M'agrada el compliment.

SGANARELLE : Ja que és bo informar-se de tot, m'agradaria saber què poden criticar de mi tots aquests censors.

ARIST : Doncs us critiquen pel mal humor que sempre teniu, perquè us mostreu esquerp davant les dolceses de la societat, per totes les coses estranyes que feu, i pel vestit i tot, que us torna extravagant.

SGANARELLE : Doncs què ? ¿M'hauré de subordinar a la moda ? No és per a mi mateix, que em vesteixo ? A veure si amb les vostres falòrnies, senyor germà gran, —car, gràcies a Déu, sou el meu germà gran i no podeu amagar que teniu vint anys més que jo, no, i no val la pena d'escatir-ho més— ; a veure, dic, si encara tindreu la

ACTE II

ESCENA I

Isabel i Sganarelle.

SGANARELLE : Ja sé de quina casa i de quina persona es tracta, només amb el que m'has dit.

ISABEL (*a part*) : Déu meu ! No em deixis ! ; Afavoreix l'estratagema que ha combinat un amor innocent !

SGANARELLE : ¿ No dius que t'han dit que es diu Valeri ?

ISABEL : Sí.

SGANARELLE : Apa, ves-te'n a casa, tranquilitza't, i deixa'm ter. Ara mateix parlaré amb aquest atabalat.

ISABEL (*anant-se'n*) : Per a una noia, és molt agosarat, el que faig. Però el rigor injust de què sóc víctima m'excusarà davant de tota persona de seny.

ESCENA II

Sganarelle (sol).

SGANARELLE (*se'n va a trucar a la porta de Valeri*) : No perdem temps, és ací. Qui hi ha ? Bah ! Estic somniant. Ei ! vull dir. Sóc jo ! Sóc jo ! Ei ! No m'estranya, després del que sé, que ell s'insinués com ho feia... Però cal no perdre temps i desfer tot el que hi hagi...

ACTE III

ESCENA I

Isabel (sola).

ISABEL : Sí ; la mort em faria cent vegades menys de basarda que aquest casament a què se'm vol obligar. I tot el que faig per evitar les rigors d'aquest trànsit, m'ho haurien de perdonar aquells que em censuren. No cal perdre temps. És de nit. Anem, sense por, a posar la meva sort en mans de l'enamorat.

ESCENA II

Sganarelle i Isabel.

SGANARELLE (*parlant a la gent de la casa*) : Ja torno. Demà, de part meva...

ISABEL : Déu meu !

SGANARELLE : Ets tu, nena ? I on vas, tan tard ? M'havies dit que et tancaries a la cambra, perquè estaves cansada, quan t'hi he deixat, i fins m'havies dit que t'hi deixés estar fins demà al matí, tranquilament.